

DELEGATI III. KONGRESA SAMOUPRAVLJAL- CEV

— MARIJA KRKOČ

Kako ovrednotiti odgovornost?

Enaindvajset let združuje Marija Krkoč delo v samopostrežni trgovini Marcator DO Rožnik TOZD Dolomiti na Tržaški 22. Dobra je spoznala vse povezanosti in ločenosti poslovnih enot in njihovih delavk z upravnim delom v delovnih skupnostih. Kot predsednica delavskega sveta TOZD, članica sekretariata OO ZK, članica občinskega in mestnega sindikalnega sveta je lahko spoznala tudi najširša gospodarska in družbena gibanja. Premike, v katerih se je položaj delavcev v trgovini spreminjal, pa žal bolj v škodo, kot korist tem delavcem. Pa vseeno ne postavlja Marija Krkoč na prvo

mesto osebne dohodke, ampak jo ta čas znatno bolj moti neurejenost pri določanju, spreminjanju, označevanju cen.

»Trgovci bi bili najbolj veseli, če bi lahko že proizvajalec na ovitku izdelka navedel ceno. Mi bi jo le preverili in si tako prihranili mnogo delovnega časa. Sedaj pa doživljajo cene tako hitre spremembe, da jim komaj sledimo pri sprotne spreminjanju.

Pa ne le to, tudi razmerje potrošnikov do delavcev v trgovini je v takem obdobju zaostreno. Nekateri nas dolže, da si mi zmišljujemo nove cene ter da mi hočemo s tem napolniti naše blagajne. Pa smo prav tako prizadeti s povišanjem cen, kot vsak krajan.

Ob tem pa bi rada opozorila še na absurd, ki celo zmanjšuje reproduktivno sposobnost trgovine. Cene so določene po rabatnem sistemu, ki je določen s samoupravnimi sporazumi. Ob vsakokratni podražitvi proizvoda se ta rabat zniža ter spremeni v absolutni znesek. Tako se zmanjšuje razlika med nabavno in prodajno ceno, s tem naš dohodek in seveda možnost obnavljanja ter posodabljanja trgovin.

Pred dobrim letom so trgovke množično odhajale v administrativne službe. Je bil to zadosten pretres za drugačno vrednotenje vašega dela?

Delno. Vzpostavili so odvisnost osebne dohodka od prodaje, še vedno pa ni primerno vrednoten stalen stik z ljudmi, odgovornost za dosledno izpolnjevanje sanitarnih, tržnih in drugih predpisov, predvsem pa znatna materialna odgovornost. Medtem ko pri nas lahko zasluži trgovka v posamezni kategoriji, odvisno od kvalifikacije, od slabih sedem tisoč do slabih 12 tisoč dinarjev, pa je razmerje med delavci z nižjo, srednjo in višjo strokovno izobrazbo od slabih deset tisoč do dobrih 19 tisoč dinarjev.

Tem delavcem promet ne vpliva na osebni dohodek, pri nas pa je v zadnjem času zaradi pomanjkanja blaga prihajalo tudi do dva tisoč dinarjev manjšega osebne dohodka.

O tem smo razpravljali tudi na problem-skih pogovorih, ki smo jih pripravili v predkongresnem času, a bo potrebno še precej časa, da se bodo razmerja spremenila trgovcem v prid.

Prav v predkongresnem času prehajate prodajalne z živili na spremenjen delovni čas. Kaj bo pomenilo to za delavke v trgovini?

»Trenutno (5. 5.) mi še niso znane podrobnosti o novem delovnem času. Po splošnih podatkih, ki smo jih prabrali predvsem v časopisu, pa se bojim, da nam bodo te spremembe prinesle predvsem več težav. Spremenili bomo delovni čas, na star način pa bo ostalo organizirano otroško varstvo, prehrana in prevoz delavcev. Pri nas pa je med petsto delavci in učenci v gospodarstvu kar osem desetih vozačev.«

Zaposlitve ni več za vsakimi vrati

V zadnjem času zelo veliko govorimo o zaposlovanju, razkoraku med potrebami združenega dela in izobrazbo tistih, ki zaposlitev iščejo. Veliko govorimo tudi o tem, da je treba poiskati notranje rezerve v OZD in tako zaposlovanje spraviti v realne okvire. Veliko pa je slišati tudi o tem, da organizacije združenega dela še sedaj niso dovolj naredile za to, da bi bilo načrtovanje kadrovskih potreb vsaj približno tako, kot bi moralo biti.

Le redke so namreč tiste, ki so naredile dolgoročne kadrovske načrte, nekaj več pa je tistih, ki so naredile kratkoročne. Ljudi, ki iščejo zaposlitev, je namreč vedno več in samo v naši občini jih je bilo konec februarja 314 in od tega 88 z višjo ali visoko izobrazbo.

Med visokošolsko izobraženimi iskanci zaposlitve je največ psihologov, arhitektov in profesorjev, ki so končali študij različnih smeri na filozofski fakulteti, inženirjev živilske tehnologije, biologov in farmacevtov.

Med iskanci zaposlitve, ki so končali višjo šolo, je največ tistih z višjo upravno šolo, socialni delavci ter predmetni učitelji nekaterih predmetov, za katere so potrebe majhne: zgodovina, zemljepis, angleščina.

Glede na to, da so vrata zaposlovanja sedaj zaprta, v organizacijah združenega dela pa vseeno potrebujejo nove delavce določenih poklicev, bo treba zaposlovanje urediti drugače. Veliko je namreč delavcev, ki ne izpolnjujejo pogojev, ki so postavljeni za opravljanje njihovega dela. Po drugi strani pa je veliko takih, ki zaposlitev iščejo in te pogoje tudi izpolnjujejo. Rešitev je na videz zelo preprosta. Delavce, ki pogojev ne izpolnjujejo, bi bilo treba zaposliti na delovno mesto, za katero pogoje izpolnjujejo, na njihovih delovnih mestih pa zaposliti nove delavce. Seveda pa je treba obenem poskrbeti

za socialno varnost ljudi. Za letošnje leto so delovne organizacije načrtovale 4,4 odstotno rast zaposlovanja in sicer so v negospodarstvu načrtovali 5,9 odstotka več delavcev, v gospodarstvu pa 3,6 odstotka. Skupno bi bilo torej letos treba v občini na novo zaposliti 748 delavcev, medtem ko bi jih, če bi upoštevali meje, ki jih določa resolucija, lahko zaposlili le 270.

Načrti delovnih organizacij kažejo, da se bo kvalifikacijska struktura izboljšala, če bo seveda zaposlovanje potekalo tako, kot je bilo načrtovano. Tako se bo delež delavcev ozkega profila zmanjšal od 35,2 odstotka na 34,9 odstotka, povečal pa se bo delež delavcev z visoko in višjo izobrazbo od 19,2 na 20 odstotkov.

Pa poglejmo še, kako je v naši občini s štipendiranjem. Letos je namreč razpisanih kar polovica manj kadrovskih štipendij kot leta poprej. Tako je letos razpisanih 191 kadrovskih štipendij.

Res pa je, da organizacije združenega dela v zadnjem času zaposlijo zelo malo pripravnikov. Tudi tistih, ki so jih štipendirale, včasih ne sprejmejo na delo. Tako je torej bolje, da štipendije ne razpišejo kot pa, da bi nato pripravnika odklonile. Prav gotovo pa bi bilo tudi štipendiranje veliko bolj urejeno, če bi imele organizacije združenega dela narejene dolgoročne kadrovske načrte in torej za nekaj let vnaprej vedele, kakšne delavce bodo potrebovale.

Poklicne namere učencev, ki bodo letos končali osnovno šolo, kažejo tendenco po izobraževanju v proizvodnih usmeritvah, čeprav začetna delitve 70:50 v korist proizvodnih poklicev še ne dosega. Od 453 srednješolcev v naši občini jih kar 74 odstotkov namerava nadaljevati študij na višjih in visokih šolah.

M. KAVČIČ

OO ZK POZABLJAJO NA GOSPODARJENJE?

Skupno stičišče pri kmetu

Prvo četletje letošnjega gospodarskega leta se ponša za nevsakdanjimi podatki. Med vsemi je najbolj vznemirljiv ta, da proizvodnja po količini pada, dosegamo pa močan porast prihodka. Očitno je, da je tako razmerje predvsem posledica višjih cen, prav nebogljjen pa je pri tem vpliv stabilizacijskih težav, ki so izražene v večji produktivnosti, izvozu, uporabi znanja v proizvodnji.

Izvršni svet je sprejel naloge, s katerimi bo skušal spremeniti ta položaj. Pri tem bo imel po sklepu konference zveze komunistov naše občine vso pomoč komunistov. Uspehi pa bodo v proizvodnih sredinah smeletji, če se bo končno spremenilo tudi razmerje članov OO ZK do gospodarske problematike v OZD. Na konferenci je bila izrečena ugotovitev, da sta komite in konferenca na vsaki seji obravnavala uredničenje stabilizacije v gospodarstvu in družbenih dejavnostih in, da bi bil že skrajni čas, da bi temu sledile tudi OO ZK.

Ob tem splošnem zaključku pa še misli razpravljalec.

»Gospodarsko-ustalitev še vedno vodimo s stiskanjem osebnih dohodkov in zmanjševanjem sklada skupne porabe«, je menil Darko Perovšek in pokaral težnjo po zoževanju zaposlovanja. Menil je, da so osnovna sredstva proizvodnih OZD zaradi prevladujoče ene delovne izmene neizkoriščena. Zato bi se morali odločiti za boljše izkoriščenost teh sredstev, za večji dohodek in nove možnosti zaposlovanja.

»Akcijski zaključni računi 80 je bila letos znatno slabše izpeljana kot pretekla leta«, je seznanil člane konference predsednik

občinskega sindikalnega sveta Janez Čebulj.

Še vedno je bila znatno močnejša razprava o dosežkih gospodarstva in prav zanemarljiva o pojavih v družbenih dejavnostih. Ob nekompletirani obravnavi zaključnih računov (manjkala so poslovna poročila), v večini niso ocenili gospodarjenja v začetku letošnjega leta in možnosti uredničitve gospodarstva plana 1981.

Oceniti uresničevanje stališč in sklepov

V treh kmetijskih delovnih organizacijah imajo OO ZK, med kmeti pa je deset članov zveze komunistov. Konferenca je zadolžila komuniste, da pripravijo problemsko konferenco komunistov v SOZD KIT o uveljavljanju dohodkovnih odnosov med pridelovalci, rejci, pridelovalci in prodajalci kmetijskih pridelkov, predvsem pa mleka in mesa. Po sedanjih ocenah imajo poljedelci in živinorejci izgube, predelava in trgovina pa razpolagata s precejšnjimi dobički.

zveze komunistov o usmerjanju kmetijske politike v naši izrazito kmetijski občini je obsežna naloga. Tega niso spregledali tudi člani posebne delovne skupine, ki je jedrnat predstavila položaj v Kmetijskih združenjih Ljubljana in Velike Lašče ter DO Ljubljanske mlekarne – TOZD Posestvo.

Izhajajoč iz njihovih znamenj, ta ni rožnat, saj še vedno (meso, mleko) vladajo kupoprodajni odnosi, o dohodkovnih pa pridelovalci in trgovci nočejo slišati. Rešne so zagate pri naložbah v kmetijstvo, pa

JOŽETU MODICU

Zlato priznanje OF

Jože Modic se je rodil 5. marca 1920 v Strahomerju. Sodelavec OF je postal že julija 1941 in je do odhoda v NOV vseskozi aktivno sodeloval pri širjenju množičnosti OF na področju Podkrima. Leta 1943 je bil sprejet v ZKJ, po končanem zasedanju AVNOJ je spremljal slovensko delegacijo pri vrnitvi v Slovenijo. Bil je tudi politkomisar čete za zveze pri IO OF, ki je prevzela zavarovanje vseh centralnih političnih organov v Ljubljani. Po vojni je bil član gospodarskega odbora pri okraju Ljubljana – okolica, član komiteja ZKS Ljubljana – okolica in član odbora Zadrugne zveze Slovenije. Leta 1967 je bil pobudnik in organizator združitve zadrug Podpeč, Golo, Škofljica, Rudnik in Ig. Posebej pa je vidno njegovo delo v krajevni skupnosti, pa tudi aktivno sodelovanje v občinski konferenci ZKS Ljubljana Vič-Rudnik.

tudi pri zemljiški politiki še vedno preradi segamo po kakovostnih obdelovalnih površinah.

Gozdarji so zaskrbljeni predvsem zaradi varčevalnega razmerja zasebnih lastnikov gozdov do svojega lesnega imetja. Kmetje ne sekajo in s tem podirajo plane, ki jih je sprejelo gozdno gospodarstvo. Ob ostarelih kmetih je takemu razmerju menda močna kriva tudi prevelika razlika med odkupno ceno hlodovine pri gozdnih gospodarstvih in na zasebnih žagah.

Ob vseh teh resnih ugotovitvah pa je razprava izvenela predvsem v zadolžitve komunistov v kmetijstvu in gozdarstvu ter v sredinah, kjer se srečujejo s kmetijsko problematiko, k gospodarnemu ravnanju z zemljo, k vzpostavitvi dohodkovnih razmerij, k povečanju poljedeljske in živinorejske proizvodnje ter k boljšemu organizacijskemu, strokovnemu in samoupravnemu pristopu do kmetov. Ob tem bo treba spregovoriti tudi o možnostih pridelovanja živil in reje živine na hribovitem območju za potrebe SLO in pri tem uskladiti dela s KZ Škofja Loka. Ob sedanji ugodni politični osnovi, pa bo z zagotovljeno socialno varnostjo pri normalnih delovnih rezultatih, potrebno spodbuditi mlade za kmetovanje. Nujno bo prav kmalu prestopiti jarek med kmetijci in gozdarji. Ne le zato, ker je njihovo stičišče pri kmetu (poljedelcu, živinorejcu, gozdarju), ampak, ker bodo skupni programi razvoja kmetij in vasi tako hitreje uresničeni.

S. J.